Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 50 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 17, 1982 No. 50. VOL. LXXXIX.

В ДІТРОЙТІ ВШАНУВАЛИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Дітройт, Миш. (Б.Г.). — Українські католицькі паро хії метрополітального Дітройту та Мишиґенський Відділ Українського Патріярхального Товариства вла штували спільно в неділю, 7-го березня ц.р., в залі Українського Культурного Центру, бенкет у честь Блаженнішого Патріярха Йосифа, щоб вшанувати 90-ліття його трудолюбивого життя.

Відкрив його інж. М. Лаврин, голова Відділу. Обов'язки тостмайстра виконував д-р П. Джуль. Він вніс многолітствіє у честь Ювілята, що його відспівала ціла заля, і керував ділово цілою імпрезою.

Вступну молитву відмовив о. декан І. Лазар, а кінцеву о. крилошанин Й. Шарий. Після вечері почалася властива програма.

Отець митрат М. Бутринський у своєму слові підкреслив заслуги Патріярха для справи патріярхату УКЦеркви, як теж його діяльність як доброго пастиря. Отець Б.Панчук, ЧСВВ, говорив англійською мовою про значення Патріярха Йосифа для Церкви і народу.

У мистецькій частині виступили скрипалі Юрій та Дана Мазуркевичі з Лондону в Канаді. Вони виконали два твори на дві скрипки та чотири сольові твори. Привітальну телеграму до Блаженнішого приявні прийняли оплесками.

Бенкет закінчився „Молитвою за Патріярха" у виконанні хору церкви св. Йосафата під керівництвом М. Літинського. У бенкеті взяло участь понад 500 осіб.

Відзначать 80-ліття Е. Козака

Дітройт, Миш. (В. Б.). — Цього року припадає 80-літ з дня народження визначного і загально відомого мистця Едварда Козака. Для його вшанування зав'язався в Дітройті Ювілейний комітет, який заплянував на суботу, 24-го квітня, зустріч громадянства з ювілятом.

Позамісцеві особи, які бажали б приїхати до Дітройту на цей день, та товариства і особи, які бажали б прислати привіти, проситься повідомити про це комітет до суботи, 17-го квітня, на адресу: Василь Колодчин 4437 McKinley, Warren, Mich. 48091.

Едвард Козак (ЕКО)

Зустріч відбудеться о год. 6-ій в залі Українсько-Американського Осередку, при вулиці Карпентер 2961.

Слово про ювілята виголосить ред. Іван Кедрин. В програмі виступлять Христина Липецька — меццо-сопрано, Марія Лісовська — фортепіян, Андрій Лятишевський — художнє читання, Уляна Любович, Іван Керницький і Любомир Гуцалюк.

Саму зустріч попередить образотворча виставка Едварда Козака та його синів Юрія і Яреми в Ґалерії ЕКО, відкриття якої відбудеться в п'ятницю, 23-го квітня.

Вийшла книжка інж. Софії Гаєвської

Денвер, Кол. — Накладом Українського Університетського Фонду, що існує при Денверському університеті, появилася 112-сторінкова книжка в англійській мові інж. Софії Гаєвської п.з. „Скарби сторіч" (Treasures of the Centuries), за редакцією д-ра Івана Овечка. Обкладинка — Оксана Рос.

Інженер С. Гаєвська — професор російської мови в Денверському університеті, відома із своєї щедрої жертвенности на українські освітньо-культурні цілі, як Українську Вільну Академію Наук у ЗСА, Український Вільний Університет у Мюнхені, Західня Німеччина, на Український Науковий Інститут при Гарвардському Університеті. Теж багато студентів користується стипендіями, які вона їм гойною рукою призначає. Відколи, шістдесят років тому, С. Гаєвська залишила Україну, вона активно допомагає українським еміґрантам, зокрема вона посилала гроші і харчі українцям в Европії після Другої світової війни. С. Гаєвська — про мотор багатьох культурних активностей поміж молоддю, як теж вона обдаровує фінансово світські та церковні інституції, поміж ними — Українську Національну Раду, Семінарію св. Софії та інші. Інж. Гаєвська також допомогла в збереженні літературних шедеврів визначних українських авторів, переслідуваних совєтською владою.

Книжка „Скарби сторіч" — це відгомін спогадів авторки із її особистих переживань під гнітом совєтської тиранії, як також відтворення змагань українського народу за незалежність. Розповідну канву авторка частo-густо перетикає красою здобутків культури українського народу.

Про книжку С. Гаєвської та про її особовість писали — газетка Денверського університету та місцева газета „Денвер Повст", підкреслюючи її патріотизм і постійну вітальність. Книжку видала Фундація УВУ.

Влаштовують товариський вечір

Філядельфія, Па. (Н. П.). — Членки Українського Золотого Хреста влаштовують в суботу, 20-го березня ц.р., товариську зустріч „Великопісний оселедчик".

Ці щорічні товариські імпрези відомі із приємної атмосфери, з гарної програми і з доброго буфету. Увесь дохід такого вечора йде на табори для молоді на оселі ім. О. Ольжича.

Запляновaна зустріч відбудеться в залі при церкві Благовіщення ПДМ в Мел Роз, початок о год. 5-ій по полудні. Милим гостем цього вечора буде Евеліна Белюць, яка погодилася виступити з розваговою програмою. Проводитиме програмою Володимира Кавка. Виступить в програмі вечора гумористка Язичинська із актуальним монологом та співак Василь Найдан із селекцією пісень. Студентки-сестри Михайлюківни виконають народні й пластові пісні при гітарі. Будуть також цікаві виграші й несподіванки. Гутірка при смачній перекусці буде нагодою обмінятися думками про пляни допомоги таборам молоді на оселі ім. О. Ольжича.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ РЕСПУБЛІКИ Мозамбік видало нові матеріяли в доказ, що Південноафриканська республіка й далі встряває у внутрішні справи Мозамбіку та безпосередньо помагає протиурядовим партизанам зброєю, вишколом, технічним устаткуванням, а навіть висловила згоду на участь своїх вояків у партизанських акціях.

НІКАРАҐУА ВПРОВАДИЛА НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН

Манаґуа, Нікараґуа. — Не даючи собі ради з внутрішнім хаосом та з незадоволенням населення, правляча хунта сандіністів в Нікараґуа проголосила надзвичайний стан, завісила громадянські права, завела закони воєнного часу тощо. Мотивом цього є, як подали офіційні чинники країни, „американські аґресивні пляни проти Нікараґуа". Ніяких доказів тієї „аґресивности" ні уряд Нікараґуа ні ніякий інший чинник не подав.

Декілька годин перед проголошенням того стану, як подало міністерство внутрішніх справ, праві партизани зірвали два ключеві мости в різних частинах Нікараґуа, що викликало труднощі в транспорті. Член комуністичної правлячої хунти Даніель Ортеґа Саведра пояснив у публічному виступі, що це все виконують школені американцями антикомуністичні елементи.

Завішення громадянських прав є тільки частиною широкого засягу надзвичайних постанов. Одним з перших потягнень уряду було замкнення комуністами католицької радіостанції й заборони католикам видавати будь-які комунікати й проголошення. Всю іншу пресу й періодичні видання та радіо обмежено в їхній діяльности й додано їм ще дальших контролерів та цензорів, хоч уже раніше комуністична влада видала для них строгі обмеження. Також завішено свободу слова, ведення будь-якої політичної діяльности, зборів, чи нарад. Наради заборонені не лише на публічних місцях, але також в замкнених і приватних приміщеннях. Припинена також діяльність професійних спілок.

На дальші запити спрямовані до Саведри та до інших керівних діячів уряду прийшли відповіді, що впродовж найближчого часу будуть подані докладніші дані про всякі нові зарядження й заборони. Одночасно урядові чинники в комунікатах до населення взивають зберігати спокій і порядок й попереджають, що за всяке переступлення законів надзвичайного стану винні будуть притягнені до суворої відповідальности.

Мубарак відложив поїздку до Ізраїля

Каїр, Єгипет. — Виразним висловом зростаючих розходжень між Єгиптом і Ізраїлем є відложення поїздки президента Єгипту Госні Мубарака до Ізраїля. Раніше заповіджена поїздка, яка символічно мала відбутися короткий час перед остаточним звільненням Синайського півострова ізраїльською армією, не відбудеться у зв'язку з конфліктом, який виник з приводу відвідин Мубарака в Єрусалимі.

Президент Мубарак відмовився відвідати Єрусалим, а в першу чергу його східню частину, яка до війни 1967 року належала до Йорданії, щоб у цей спосіб не визнати фактично цілого Єрусалиму частиною ізраїльської держави. Уряд Ізраїля на чолі з прем'єром Менахемом Беґіном зі свого боку заявив, що поїздка Мубарака до Ізраїля без його візити в Єрусалимі немає сенсу. В пресовому інтерв'ю щоденникові „Аль Сіяса" в Кувейті Мубарак сказав: „Ізраїльтяни заявили, що коли я не відвідаю Єрусалиму, в такому разі я не повинен взагалі прибувати до них. А для нас це принципова справа. Коли Ізраїль з'єднав Єрусалим, ми застереглися проти того і тому я не можу того міста відвідати."

Зате до Ізраїля прибув в понеділок, 15-го березня, міністер закордонних справ Єгипту Камаль Гассан Алі. У своїй привітальній промові він старався оправдати відмову Мубарака прибути до Ізраїля і заявив, що це аж ніяк не впливає на продовжування мирових процесів і співпраці між Єгиптом і Ізраїлем. Міністер Алі перебуватиме в Ізраїлі, щоб, як він сказав, „утривалювати й зміцнювати фундаменти для поглиблення зближення між обидвома країнами та для розбудови сусідської співпраці між ними. Мир між Ізраїлем і Єгиптом це факт, якого завернути вже не можна."

Як подають американські засоби масової інформації, американські політичні кола, затривожені, чи у зв'язку з тими фактами Ізраїль звільнить і передасть Єгиптові 25-го квітня решту Синайського півострова. Сам президент Мубарак висловився в цій справі: „Я вірю, що Ізраїль респектуватиме свій підпис. Рішення відложити візиту до Ізраїля є тимчасове і воно не може мати впливу на мирові зусилля. Якщо візита не відбудеться тепер, вона відбудеться якийсь час пізніше".

Американські продуценти обнижують ціни

Вашінґтон. — В лютому цього року, вперше за шість останніх років, впали в багатьох випадках фабричні ціни на різні вироби, а вже в найближчих місяцях обниження фабричних цін відіб'ється позитивно на ринкових цінах для споживачів і ті ціни відповідно обнижаться.

Обнижка цін, пов'язана з великими запасами товарів, які мають фабриканти по своїх магазинах. Щоб здобути готівку на дальші виробничі кошти, вони змушені обнижкою цін заохотити насамперед великих гуртівників, відтак і споживача до набування товару. Кредит для них є майже недоступний з огляду на дуже високу відсоткову стопу. Якщо той процес продовжатиметься, то як заявив керівник одного з найважливіших економічних дослідчих центрів у ЗСА, Чейс Економетріс, Лоренс Чимерайн це може довести до загального обниження цін для споживача, а в слід за тим до обнижки „Індексу споживацьких цін". Якщо б до того дійшло, то це сталося б вперше за останніх 16 років, в яких ціни постійно зростали.

На загал економічні дослідники передбачують, що в найближчих двох-трьох місяцях буде подібний стан, який зможе змінитися щойно після випродажу теперішніх надмірних запасів товарів, а тоді правдоподібно знову прийде інфляція, яка одначе не повинна бути вищою як коло шість відсотків

Дальший рух цін на ринку для споживача залежатиме від двох з основних елементів. Одним є ціна на сирівці, яка тепер з огляду на загальний господарський застій і у зв'язку зі значно обниженим попитом низька, та від висоти заробітних платень робітників. Якщо юнії зрозуміють критичне господарське положення й не висуватимуть зависоких вимог, а компанії зі свого боку таким зависоким вимогам будуть рішуче протиставлятися, тоді й той співчинник у формуванні цін не буде діяти неґативно. Ціни преважливого у формуванні цін елементу, тобто енерґії, згідно з опінією знавців ще довше не виявляють руйнуючих звишкових тенденцій. Таким чином загальна ситуація сприяє пригамуванні інфляції та створенні передумов для майутнього здоровішого господарського підйому.

В ПОЛЬЩІ РОЗПОЧАЛИСЯ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ

Варшава, Польща. — В північнозахідній частині Польщі розпочались спільні військові маневри, у яких беруть участь військові з'єднання Польщі, Східньої Німеччини і Совєтського Союзу. Ціллю таких маневрів, — кажуть західні політичні і військові спостерігачі, — є ще раз показати полякам силу зброї країн Варшавського Пакту, щоб відібрати охоту у тих поляків, які хотіли б поставити спротив комуністичній силі, чи пробувати змінити теперішній воєнний стан, який триває у тій державі вже понад три місяці.

Однотижневі маневри, названі „Приязнь-82", є першими військовими маневрами від 13-го грудня минулого року, тобто від проголошення воєнного стану в Польщі і від часу насильної ліквідації вільної профспілки „Солідарність" теперішнім прем'єр-міністром, міністром оборони і першим секретарем Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії Войцехом Ярусельським, якого в народі називають тепер „військовим диктатором".

Маневрами керує польський генерал Євґеніюш Мольчик, заступник головнокомандуючого військами Варшавського Пакту і заступник міністра оборони в польському уряді.

Вміжчасі примас Римо-Католицької Церкви в Польщі архиєпископ Юзеф Ґлємп гостро виступив проти утисків польського народу, зглядно Військової ради національного спасіння і вимагав негайного звільнення голови Крайового комітету профспілки „Солідарність" Леха Валєнси. Архиєпископ підкреслив у своєму зверненні, що Валєнса не становить загрози для теперішнього уряду. Проповідуючи до 20,000 вірних, архиєпископ Ґлємп закликав присутніх і всіх вірних Церкви в Польщі молитися за долю ув'язнених й інтернованих, а також за звільнення Л. Валєнси.

Західні кореспонденти також інформують, що профспілка „Солідарність" має своїх прихильників в Польщі, не зважаючи на терор і переслідування. Наприклад, понад 100 членів „Солідарности" влаштували голосну демонстрацію у Варшавській опері проти співаків, які на їхню думку співпрацюють з військовим режимом. Демонстранти крім того заявили, що цією демонстрацією вони відзначують тримісячне існування воєнного стану в Польщі.

В Бонні американська делеґація очолювана заступником державного секретаря для справ безпеки Джеймсом Баклі домагається від европейських держав збільшення санкцій проти Польщі і СССР, бо, на думку цієї делеґації, ситуація в Польщі не то, що не поліпшилась але погіршилась, якщо йдеться про відношення режиму до населення.

У світі

У ФРАНЦІЇ ВІДБУЛИСЯ ВИБОРИ ДО МІСЦЕВИХ рад, які виявили дальший спад популярности лівого виборчого бльоку комуністів і соціялістів та зріст голосів національно-правих елементів. Згідно з децентралізацією, яку послідовно переводить соціялістичний уряд президента Франсуа Міттерана, ці ради матимуть великий голос у адміністрації країни в майбутньому. Населення зрозуміло вагу тих рад — у виборах взяли участь майже 70 відсотків усіх уповноважених до голосування, що ніколи перед тим не мало місця у Франції. В останніх цього роду виборах правиця отримала була 47,9 відсотка голосів. Тепер, як подають дані міністерства внутрішніх справ і виборчих комісій, правиця дістає 51,5 відсотка голосів, а правляча ліва коаліція тільки 47,5 відсотка. Цікаво, що всі втрати голосів пішли на рахунок Комуністичної партії Франції. Соціялісти також піднесли свою кількість, згідно з додатковими даними, до 30 відсотків голосів, а в останніх таких виборах мали тільки 28,8 відсотка. Великі втрати комуністів у Франції вважають осторогою для президента Міттерана, бо населення Франції, видимо, не схвалює його коаліції з комуністами.

В ТЕГРАНІ ПРОТИУРЯДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ВБИЛИ одного з лідерів режиму Хомейні. Ним є близький до аятолли Хомейні мулла Мохаммед Салєм Госні, який крім своїх релігійних функцій виконував також важливі функції в адміністрації країни. Він був, між іншим, керівником будівельних робіт і тисяч робітників, які виконують роботи при будові й направі шляхів та державних і суспільних будинків. Вбивники втекли після того, як зірвали сильною бомбою авто, в якому їхав мулла і його збройна охорона. Після того замаху уряд зарядив збільшення охорони міністра закордонних справ Сирії Абделя Галіма Хаддама, який прибув до Теграну, щоб обговорити способи ведення спільних акцій проти Іраку.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ФРАНСУА МІТТЕРАН відбув одноденну важливу візиту до Вашінґтону. Візита була виключно ділового порядку, президент прилетів і відлетів літаками приватних летунських фірм і з приводу його перебування в столиці ЗСА не відбулися ніякі офіційні прийняття чи бенкети. Представники преси не дістали ніяких офіційних інформацій про перебіг і висліди цих розмов. З президентом Франції був його міністер закордонних справ Кльод Чейсон, як теж декілька дорадників у господарських справах. Президент Міттеран висловився дуже позитивно про плян господарської розбудови країн Середньої Америки президента Роналда Реґена. Справа Середньої Америки була однією з центральних проблем у цих розмовах, бо між Францією і ЗСА існують поважні розходження в цьому питанні. Не зважаючи на ці й інші розходження, обидва президента висловили своє глибоке задоволення з перебігу й зустрічі й заявили, що після неї кожний з них повністю зорієнтований у плянах і намірах свого партнера.

КИТАЙСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ видало дуже категоричний комунікат проти продовжування продажу американської зброї Тайванові. Міністерство попередило, що у випадку продовжування такого продажу уряд КНР „буде змушений витягнути важкі консеквенції". Цей комунікат є підвищеною на вазі осторогою з боку Китаю, з якої видно, що він таки збирається застосувати зі свого боку відповідні протизаходи. Цікаво теж, що дотепер не уряд і міністерство закордонних справ видавало від себе такі комунікати, а тільки передавало зміст і відповідні вказівки урядовому інформаційному аґентству „Нове китайське інформаційне аґентство", а воно від себе видавало комунікат. Тепер маємо до діла із зобов'язуючим офіційним документом. Як виходить з тексту цього комунікату міністерства закордонних справ, він є відповіддю на останню заяву Джана Голдриджа, помічника державного секретаря ЗСА, який сказав: „Ми не припинемо продажу зброї Тайванові, бо це не є в інтересах нашої політики".

ПОЯВИЛИСЯ НОВІ ВІСТКИ ПРО АРЕШТ М. ПЛАХОТНЮКА І С. ПАРАДЖАНОВА

Ню Йорк, Н. Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Згідно з різними відомостями з України, стало відомо дещо більше про обставини арешту Миколи Плахотнюка. Про це також широко написано у „Вестях из СССР", що їх редаґує К. Любарський. Вони також подають про арешт Сергія Параджанова, про долю Василя Луцькова і про нові релігійні переслідування.

Цитуємо за ними.

Микола Плахотнюк, лікар, був вперше заарештований в 1972 році, звинувачений за статтею 62 КК УРСР („антирадянська агітація та пропаганда") і засуджений до примусового психіятричного лікування. Після звільнення 10 грудня 1980 року він перебував у Києві, а пізніше в Черкасах. Вістку про його другий арешт ми подали 4-го листопада м.р. Сьогодні „Вести из СССР" пишуть такі відомості про арешт М. Плахотнюка:

М. Плахотнюк перебував у Черкасах на курсах підвищення кваліфікації лікарів і жив у гуртожитку в передмісті Черкас. На початку вересня 1981 року він випадково зустрів у міській бібліотеці В. І. Соколова — знайомого з часу свого перебування в психіятричній лікарні в Смілі, який за якісь кримінальні справи був на виправно-примусовій роботі при „будівництві народного господарства" в Черкасах. Соколов наполегливо пропонував зустрічатися на довші розмови.

4 вересня до гуртожитку, у кімнату напроти кімнати Плахотнюка поселилися якісь люди, що назвали себе будівельниками. 5 вересня Микола Плахотнюк поїхав відвідати свою наречену В. Чорновіл. Коли він повернувся пізно вечором 6 вересня, застав у своїй кімнаті В. Соколова, який з огляду на пізню годину попросив Плахотнюка дозволу переночувати. Об 11-ій годині один з будівельників викликав міліцію, два інші виломали двері і вдерлися до кімнати Плахотнюка. Соколов демонстративно лежав у ліжку. За півгодини прибула міліція і заарештувала Плахотнюка за „гомосексуалізм". Будівельники негайно випровадилися з гуртожитку. Плахотнюкові поставили теж інше звинувачення: „притягання неповнолітніх до пиятства", про що засвідчив інший знайомий Плахотнюка з психіятричної лікарні — Е. В. Зекунов.

Нареченій Плахотнюка В. Чорновіл погрожують репресіями, якщо вона не перестане виступати в обороні свого нареченого.

Сергія Параджанова заарештовано 11 лютого 1982 року в Тбілісі (Грузія). В день арешту в його хаті зробили обшук. За неперевіреними інформаціями причиною арешту є зустрічі Параджанова з „небажаними людьми", правдоподібно з іноземцями.

Репресії проти Параджанова почалися в 1965 році, тоді йому закидали „український націоналізм" (він перед тим відмовився дублювати „Тіні забутих предків" російською мовою з чисто мистецьких мотивів), але формальних звинувачень йому не поставили. Заарештували його 17 грудня 1973 року, обвинувачуючи в спекуляції взагалі і валютою зокрема та в гомосексуалізмі. Його засудили на 5 років таборів, але завдяки міжнародній кампанії на його оборону він був звільнений 30 грудня 1977 року.

До нового арешту він жив у сестри в Тбілісі. Він написав чимало сценаріїв і опо-

(Продовження на ст. 3)

В Америці

ДЕВ'ЯТЬ МОЛОДИХ ОСІБ, СІМ ХЛОПЦІВ І ДВІ дівчини, загинули, коли їхній малий автобус (вен) зударився з поїздом біля Мінneоли на Лонґ Айленді. Молодь повертаючись домів із забави, намагалася проскочити автомобілем рейки лонгайлендського поїзду, правдоподібно з дурощів, або під впливом алькоголю. Речники поліції в повіті Нассав заявили, що зудар цілком сміло можна назвати найбільшою траґічною катастрофою, яка трапилася в останньому десятиріччі. Виглядає, — кажуть поліційні чинники, — що пасажири взагалі не звертали уваги на сиґнали і перегородку, яка закривається, коли поїзд переїжджає через вулицю.

ВЕЛИКІ ДОЩЕВІ ОПАДИ І ВИЛИВИ РІК В середньозахідних стейтах спричинили чимало матеріяльних шкод для населення. Внаслідок цієї катастрофи загинуло досі чотири особи, є багато поранених і тисячі осіб опинилися без даху над головою, тобто втратили свої будинки. Тисячі осіб в стейтах Огайо, Індіяна, Мишиґен і в горішній частині Ню Йорку, в поспіху покинули свої житла, щоб зберегти життя, коли бурхливі води почали заливати їхні місцевості. Також велику частину Тексасу навістили торнада і сильні опади, які спричинили чимало шкод, а зокрема знищили зимові посіви. Там також втратили свої хати 3,000 осіб. Губернатор Огайо вислав телеграму до президента Роналда Реґена закликаючи його проголосити виїмковий стан в багатьох повітах стейту і вислати допомогу для населення. Губернатор Джеймс Ровдс наказав також поліції і національним ґвардистам допильнувати, щоб залишене населенням майно не попало в руки грабіжників.

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ ДЕЩО ЗАТУРБОВАНІ надто поширеною публікацією і розголошенням засобами масової інформації чергової відпустки президента Роналда Реґена під час Великодніх свят і навіть пробували намовити Реґена, щоб він відкликав свою поїздку до Барбадосу, де він у маєтку актриси Кловдет Колберт має намір зустрінутись з лідерами Караїбського обширу. Президент і його найближчі співробітники заявили, що тепер не може бути мови про відкликання поїздки, коли вже пороблено далекойдучі заходи і встановлено приблизну програму зустрічей і переговорів. Деякі провідні республіканці побоюються, що коштовні відпустки Реґена під теперішню пору економічної кризи, можуть підірвати довір'я народних мас до Республіканської партії і пошкодити багатьом республіканцям у виборах.

В ОБЛИЧЧІ ГОСТРОЇ ОПОЗИЦІЇ В КОНҐРЕСІ і серед народу проти можливої висилки американських військових частин до Ель Сальвадору чи інших частни Центральної Америки, Адміністрація президента Роналда Реґена розглядає тепер можливість участи в Ель Сальвадорі, а якщо буде потрібно також в Нікараґуа, військових частин Арґентини і Уруґваю з видною матеріяльною, політичною і військовою допомогою З'єднаних Стейтів Америки. Уряд ЗСА абсолютно переконаний, що події в Ель Сальвадорі є комуністичним заговором, доказом чого є розбудовані Москвою військові бази і магазини зброї в Нікараґуа, не кажучи вже про систематичну доставу зброї для марксистських партизанів комуністичною Кубою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба з розкладом

Саме в той день, коли революційний лідер Лівії Муаммар Каддафі прибув до Відня в Австрію зі своєю першою візитою до країни західнього світу, Уряд ЗСА видав заборону ввозу нафтової ропи з Лівії до ЗСА.

Введення такої заборони було заповіджене офіційними чинниками у Вашінгтоні раніше. Причиною рішення була підтримка лівійського уряду й зокрема її лідера Муаммара Каддафі різного роду терористам. Терористи і терористичні групи лівих напрямків дістають у Лівії схоронище у потребі, фінансову допомогу, можливості вишколюватися та всяку технічну допомогу. Крім цього уряд Лівії провадить безперервно розкладові й підривні акції в різних країнах Африки, посилаючи туди або свої військові відділи, або утримуючи й узброюючи лівих партизанів. Каддафі загрозив ЗСА війною, якщо американці будуть появлятися на водах або над водами затоки Сідра. Він плянує атаки на американські дипломатичні представництва в світі та на американських громадян. В останньому часі приловлено лівійських агентів на підготові збомблення клюбу американських громадян, які проживають в столиці Судану Хартумі. Речник американського Державного департаменту Дін Фішер після видання заборони імпорту заявив: „Ми не бачимо найменшої познаки тривалої зміни в поведінці лівійських урядових чинників. Лівійці продовжають заходи підривати й дестабілізувати союзників і приятелів ЗСА".

Заборона ввозу лівійської нафтової ропи до ЗСА не матиме ніяких господарських наслідків для ЗСА. На світовому нафтовому ринку подача ропи значно перевищує попит, ціни падають, з чого незадоволений ОПЕК. Під кінець березня члени ОПЕК відбудуть конференцію, головною ціллю якої є скоротити продукцію ропи, щоб втримати ціни. Ще зовсім недавно ЗСА закуповували лівійську ропу більше як на 10 більйонів долярів річно, але в останньому часі імпорт лівійської ропи впав до 120,000 барилок денно, тобто на загальну суму річно менше як три більйони долярів. Якщо Лівія не змінить своєї поведінки, то матиме зростаючі труднощі в продажу своєї ропи й буде змушена знищити ціну на неї.

Нафтова ропа є головним і домінуючим товаром, який Лівія продає під сучасну пору, й спад продажу ропи може викликати чималі фінансові й загальні господарські клопоти. Великі й безконтрольні видатки лівійського уряду вже обнизили наявні лівійські грошові резерви — з 14 більйонів долярів до 9 більйонів. Крім заборони імпорту лівійської ропи, Уряд ЗСА видав заборону експорту різних товарів американського виробу до Лівії. Забороною вивозу до Лівії обняті всі американські товари за вийнятком харчів, ліків і медичного приладдя. Заборона вивозу високоякісних електронічних виробів є загально обов'язуюча, а на інші мусять бути спеціяльні дозволи.

Більшість арабських країн висловили велике вдоволення з приводу цих американських заходів. Проти цілого ряду країн арабського світу Каддафі провадив підривні акції й намагався розкладати їх із середини. Особливо погані відносини створив він із Савдійською Арабією, закликаючи населення скинути теперішню владу й до фізичного знищення керівних діячів.

Випадок Лівії є характеристичним для сучасних державно-політичних відносин у світі та для того морального упадку, який запанував в країнах з режимами, подібними до режиму як у Совєтському Союзі, та загрожує охопленням чужих країн і континентів. Сучасна Лівія вже давно перестала б існувати в тому стані, в якому вона знаходиться тепер, коли б її не підтримувала довга рука СССР. Ті всі злочини й безчинства, що їх внутрі країни й у міжнародному маштабі поповнила й далі поповнює Лівія Каддафі, вже давно мусіла б привести до її упадку й до постання нового більш людського ладу, коли б власне не підтримка Москви.

Москва наставлена не лише на домінацію в світі. Вона прагне й шукає знищення світу, а насамперед — цілковитого морального й духового розкладу, в першу чергу упадку Заходу, його моральних здобутків, щоб виповнити посталу порожнечу „своїм змістом". І тому Москва не лише підтримує Лівію Каддафі й інші подібні державні утвори, але також намагається творити нові. Нищення людей і цілих суспільств — це в очах Москви нормальна дорога до її перемоги. Навчена нищенням цілих суспільних верств, — нищити ворога, як клясу, як це залюбки повторяв Ленін, — а відтак цілих менших народів, — як під кінець Другої світової війни і після неї, — вона вважає це інструментом своєї політики і нормальним засобом для осягнення своїх цілей.

І тому ЗСА не мають вибору — лиш активно всіма можливими мирними засобами протиставитися цьому. Таким чином боротьба з совєтською системою і російським імперіялізмом не лише охоплює географічно цілу земну кулю, але вона також проникає в усі ділянки життя й людської творчости.

ЛІДЕР ЛІВІЇ МУАММАР КАДДАФІ, В ЧАСІ свого перебування в Австрії на державній візиті напав на пресовій конференції на жидів та на президента Рональда Регена, якого він назвав „терористом", „руїнником" та „людиною, яка не розуміє ні світу, ні політики". Австрійські засоби масової інформації й публічна опінія засудили уряд за те, що він погодився на приїзд Каддафі до Австрії.

Степан Левчук

ЧИТАЮЧИ ПРОТОКОЛИ РІЧНИХ НАРАД...

II

В Організаційному відділі головний організатор Василь Оріховський виявив максимум старань у приєднуванні членів, і якщо є спад в членстві, так це тепер загальне явище у всіх забезпеченевих братських організаціях і зарадити тому не легко в сучасну пору економічного хаосу і безробіття.

І повага та впливи УНСоюзу в громаді не змаліли, бо у проводі організації стоїть людина, яка має загальну пошану і вплив на громадсько-суспільне життя нашої громади, як провідник найбільшої організації, яка,як кожному видно, є основою в структурі нашого організованого життя в Америці.

Що ж сталося тоді, що цій Екзекутиві треба було дати „вотум недовір'я" і не прийняти її звітів? Які страшні зловживання викрито в організації, що два члени Контрольної Комісії вперше в історії УНСоюзу навіть не підписали спільного протоколу Контрольної Комісії, видаючи свою окрему версію такого протоколу? І що спонукало отих 11 членів Головного Уряду, які голосували проти прийняття звітів Екзекутиви, утворити якийсь „Комітет за правопорядок в УНС"?

Причина всього одна, а саме, що отих 11 членів Головного Уряду не погоджуються з рішенням Екзекутиви УНС, яка, побачивши на XIII Конґресі Українців Америки, що там, після попередньої підготови цього Конґресу під кутом партикулярних цілей одного політичного угрупування, з зловживанням основних засад демократії і американської виборчої практики порушено традиційну структуру Президії УККА, відсунено братські Союзи на другорядні пости і порушено статут збільшеням числа членів Екзекутиви УККА до 26, — склала на Конґресі заяву такого змісту: „Маючи те все на увазі, члени Головного Уряду УНСоюзу, делеґати, у почутті великої відповідальности перед своїми членами і перед громадою, рішили не брати участи в нарадах цього Конґресу, законність і ріщення якого є під поважним знаком запиту".

Як відомо, разом з УНС вийшло тоді з Конґресу 26 інших великих організацій крайового засягу, які разом репрезентують велику більшість української громади в Америці. Екзекутивний Комітет УНСоюзу схвалив резолюцію в справі виходу делеґації УНС з XIII Конґресу в дні 1-го листопада 1980 року, з апробатою участи УНСоюзу в Комітеті за правопорядок в УККА.

Коли глянути на справи XIII Конгресу з позиції УНСоюзу, то стає ясно, що члени Екзекутиви поступили правильно, виступивши проти підпорядкування централі одному політичному угрупуванню, а зокрема ставши в обороні тієї позиції УНСоюзу в УККА, яка йому там прислуговує, як одному з основників УККА і як найбільшій організації в країні. Адже від початку існування УККА аж до XII Конгресу першим екзекутивним віцепрезидентом УККА був кожночасний головний предсідник УНСоюзу, і тільки на XII Конґресі УНС цей свій привілей відступив на користь ротації провідників трьох інших братських союзів.

Але для одинадцяти членів Головного Уряду той факт не існує, що на XIII Конґресі порушено засади демократії і правопорядку та статуту централі, там все, мовляв, було в порядку, ба, що більше, зовсім в порядку те, що їхню організацію здеґрадовано на підрядну позицію, їх це не обурює, навпаки: все, чого вони домагаються, — це висилки репрезентантів УНСоюзу на підрядні позиції в Екзекутиві УККА.

Така дивна і нельояльна постава 11-ти членів самого проводу УНСоюзу до своєї власної організації, інтереси якої й добре ім'я вони присягали боронити, не є новиною, коли пригадати, що вже перед XIII Конгресом деякі з-між членів Головного Уряду УНСоюзу виявляли зневажливе ставлення, відгомін чого був у нефортунному виступі щойно прибулого на еміґрацію Валентина Мороза на керованому деким з цих людей З'їзді СУМ-А в Елленвіллі, коли говорено про „маслосоюзи" і впали насмішки з приводу титулу „головного предсідника" УНСоюзу.

Таке саме вороже ставлення до УНСоюзу було, на жаль, виявлене на святкуваннях 60-ліття УНПомочі, де висловлено навіть суґестії, щоб члени ВФронту покидали УНСоюз і переходили до УНПомочі, яка є під контролею цього середовища. І тепер, коли це середовище взяло під свою контролю централю УККА, деякі члени Головного Уряду вимагають, щоб УНСоюз підпорядкувався цій централі.

(Продовження буде)

Михайло Ольшанський

Мені соромно за них...

В червні минулого 1981 року я був принагідним відвідувачем на Союзівці та мав нагоду прислуховуватись річним нарадам Головного Уряду Українського Народного Союзу, які відбувалися там у тому часі. Мені було незвичайно соромно за декого з учасників тих нарад і я плянував видвигнути цю справу на найближчій 30-тій Конференції УНС. Але тому, що багато дечого з того, за що мені було соромно, надруковано вже в „Свободі" в протоколі з тих нарад, я бажав би познайомити читачів з моїми враженнями з тих нарад.

Конвенції УНСоюзу відбуваються щочотири роки і на тих конвенціях ми, делеґати, вибираємо (звичайно з-поміж себе делеґатів, хоча Статут УНС у параграфі 26-му виразно постановляє, що не тільки делеґат, але „кожний повноправний член Союзу 21 років віку або вище, що має кваліфікації на делеґата... і що є громадянином ЗСА або Канади, може бути обраним на будь-якого урядовця Союзу...) до Головного Уряду осіб, які в нашому переконанні мають на це найкращі кваліфікації та які поведуть нашу велику і заслужену організацію до нових і ще більших успіхів. На жаль, на попередній 29-тій Конвенції так не сталося, а публікований тепер протокол з останніх річних нарад Головного Уряду дає на це переконливий доказ.

Я прислуховувався тим нарадам і вже в першому їх дні виніс враження, що це не є засідання, яке має речево розглядати справи та вирішувати дальший розвиток Союзу, але якась прямо карна розправа головних урядовців з одного ідеологічно-політичного угрупування, які натягнули на себе тоґи прокураторів та один по одному протягом цілого засідання обвинувачували головних екзекутивних урядовців, зокрема головного предсідника, в усіх можливих провинах.

Уже на початку засідання голова Контрольної Комісії д-р Богдан Футей зажадав від головного предсідника лікарського свідоцтва, що він, предсідник, після захворіння на початку того року може продовжувати своє урядування. Звичайно, головний контролер має право ставити такий запит, але в культурному світі прийняті відповідні форми таких запитів, що їх, звичайно, попереджується відповідними куртуазійними заввагами та побажаннями. Брутальна вимога д-ра Футея викликала зрозуміле обурення серед більшости інших присутніх.

В дальшому головний радний інж. Мирослав Кальба почав обвинувачувати головного предсідника в „ламанні статуту," не подаючи жадних конкретних відкликів на дотичні постанови статуту. Але цим разом він дістав уже заслужену відповідь предсідника, який сказав приблизно: „Так, пане Кальба, статут багато разів ламається і,якби так за кожним разом, як Ви цей статут зламали, Ви були покарані, то Ви мали б багато поламаних костей, бо ви нічого, абсолютно нічого, для нашого Союзу не робите..."

Ще інший з тієї групи головних урядовців встає і порівнює себе та своїх однодумців до 11-ох апостолів, які здобули світ, та заявляє, що „і нас, 11-ох апостолів, здобудемо УНСоюз!" Думаю, що коли б 11 апостолів християнства були проповідували таку „правду", як її проповідують самозванці „апостоли" в УНСоюзі, то християнства не було б на світі, як і цілком певно розвалився б і УНСоюзу, якщо б наші теперішні самозванчі „апостоли" цей Союз „здобули".

Ще інший головний радний з тієї групи обвинувачував головного предсідника за те, що він при якійсь нагоді назвав генерала Петра Григоренка „нашим генералом". Генерал — це професія,і в цьому розумінні генерал Григоренко є „нашим генералом" не по своїй службі, але по своїй професії. Багато інших наших високих військових старшин служили в чужих арміях: австрійській, російській, польській, німецькій, але вони залишилися нашими людьми і нашими старшинами.

Згадаю ще про те, про що не написано в протоколі, а саме, про поведінку наймолодшого з головних радних, який позує на провідника і на протязі цілого засідання постійно виривався з критикою Екзекутиви та піднесеним розказуючим голосом закидував її членам, особливо головному предсідникові, прерізні „провини", зокрема вихід представників УНСоюзу з XIII Конґресу.

В моїй громаді, в Чикаґо, є 34 відділи УНСоюзу, і з них 27 вповні схвалюють та погоджуються з поступуванням головного предсідника на XIII Конґресі. Головний радний, про якого мова, сам по професії адвокат, так протестував проти поступування головного предсідника, що коли головному предсідникові під кінець нарад інші бажали доброго здоров'я та, вставши, заспівали йому многолітствіє, то молодий головний радний демонстративно сидів і мовчав...

Я з радістю і гордістю вичитав недавно у „Свободі", як то головний контролер Іван Геврик з головним організатором Василем Оріховським протягом одного місяця зорганізували в Західній Канаді 120 нових членів. Але мені лице паленіло від сорому за тих, що тільки критикують і обвинувачують інших, а самі не тільки нічого конструктивного не роблять, але ще і зловживають своїми постами в Головному Уряді на шкоду тій організації, для розбудови і оборони доброго імени якої вони зобов'язались присягою перед Всемогучим Богом та своїми виборцями.

Роман Рахманний

НА ПІДХОДАХ ДО РОКОВИН ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

В міру того як наближається велика дата в історії українського народу — 1988 рік — пожвавлюються думки і розмови навколо питання: як ми, ввесь віруючий український люд та зокрема його два головні віровизнання, зустрінемо цю подію? У розмовах з читачами можна дедалі частіше почути пропозицію, а то й домагання розвинути церковний діялог, що принаймні роз'яснив би нам усім головні засновки підходу до цього питання.

А це питання не тільки ювілейних святкувань, бо врочисті церемонії та всілякі заходи ще найлегше влаштувати. І ще швидше вони забудуться, відійдуть у минуле, а проблема християнської України — буквально її існування — залишиться з нами і нашими нащадками. Тому вже сьогодні варто обміркувати її та шукати розсудливого розв'язання.

Те шукання і всі спроби розв'язки мусять ґрунтуватися на загальноприйнятих засновках. Декілька років тому, обмірковуючи питання християнської України взагалі, я торкнувся цих засновків і тепер, уже з ближчої перспективи, хочу нагадати їхній головний аспект.

Дві рідні галузки

„В усіх міркуваннях про сучасне і майбутнє української християнської Церкви йдеться не про дві чужі галузки двох чужих церковдерев, але про дві рідні галузки єдиного українського церковного дерева.

Ідеться про один-єдиний стовбур дерева християнської Церкви у єдиній українській нації, в який то стовбур аж надто часто вдаряли громи чужої історії. Це вони розчахнули його майже до кореня. Але, розчахнувши його, тії ворожі сили не зуміли випалити ані кореня української віри, ані української спільности в цій вірі, в одному обряді, у спільних співах, у себевислові та у відчутті близькости до Бога, яке, відчуття, проявилося у всіх мученицьких випробуваннях українських християн.

Ось чому, спостерігаючи розвиток однієї чи другої галузки і згадуючи минулі й теперішні переслідування їх ворожими силами, кожен з нас відчуває, як у нас збуджується почуття солідарности, всупереч усім полемічним навіянням. Тоді, в думках наших, понад багатолітніми огорожами з колючого дроту, розтягненого на межових стовпцях чужинних імперських структур, ми одні до одних простягаємо наболілі руки з поторощеними пальцями... і устами, з яких вирізано язик, ми піднімаємо свій мовчазний крик, що досягає небес.

Слухайте!.. Це не крик ненависти, і не голос розпуки! Це — поклик любови української:

— Брате! Сестро!... Я також у ранах на своєму хресті!.. І тільки на тебе я надіюсь, бо вірю, що твоя українська барка „десь із Чорноморя" (як писав І. Франко) причалить до моєї Голготи, а твоя долоня також із поторощеними пальцями, зітре хоча б одну каплю крови з моїх очей та допоможе мені побачити всю Україну, з її цілою, єдиною українською сім'єю!..

І на це моління якогось одного українського християнина з одного віровизнання, в наших думках, з такою самою щирістю відзиваються теплі голоси українців із інших українських християнських віровизнань:

— Брате! Сестро!... Ми з вами — одна українська християнська родина. І в її мучеництві, і в зневазі; у вашій перемозі над ворогами Бога й України та у вашій заслуженій славі перед Богом і людьми. Кріпіться, бо з нами Бог!

Так, справді, у всіх міркуваннях про структурне завершення будь-котрого з українських віровизнань ідеться про частини здорового і ще дуже молодого стовбура єдиного дерева українського християнства. У двох головних частинах зберігаються і кружляють життєтворчі соки української віри, гідности, любови й надії на відродження у паростках, що відростають із кореня того стовбура".

Актуальність проблеми

Як п'ять років тому, так і сьогодні, на початку 1982 року, я глибоко переконаний, що основна маса віруючих християн українців та українок саме так щиро підходять до загальноукраїнської церковної справи. І як тоді, я сьогодні смію твердити: ще ніколи досі у всесвітньому українському суспільстві не було такого пригожого клімату для з'єднання всіх віруючих українців і українок у єдиній українській християнській Церкві.

А втім, „ще ніколи досі українська віруюча людина не заглянула в махінації чужоземних духовно-світських центрів так глибоко, як саме сьогодні — в епоху епізменту офіційних християнських церков з офіційними речниками червоного диявола білої Москви.

Тому сьогодні тим більш пекуча потреба розвивати свій екуменізм. Не чужоземний, міжнародний, чи т. зв. універсальний, але внутрішньоукраїнський екуменізм.

Це по суті „молитовне і діюче зближення й поєднання українських віровизнань", що може стати „незамінною силою в боротьбі українського народу з червоним дияволом білої Москви та з його союзниками на Заході. У боротьбі за право української людини прямувати своїм власним шляхом до спасіння у Христі..."

Наближення роковин офіційного акту введення християнства, як єдиної релігії на всій державній території Руси-України тільки спонукує нас до думання, до діялогу і співдіяння по цілій лінії.

Анна Власенко-Бойцун

ВІРУЮЧИЙ ШЕВЧЕНКО

II

Цей лист прекрасно характеризує молоду людину — Шевченка, який щиро признається, що боїться лише Бога, а це значить виконує Божі заповіді.

Також в автобіографічній повісті „Художник" Шевченко згадує про ті щасливі часи, коли то він дружив і мешкав разом зі своїм другом Штернберґом: Боже мій, Боже мій! Куди поділися ці світлі золоті дні? Куди поділася прекрасна сім'я непорочних, надхненних юнаків? („Художник").

В тому ж часі в ранніх поезіях Шевченка знаходимо знамениту дефініцію молитви:

...бо то Боже слово,
то серце по волі з Богом розмовля,
то серце щебече Господню славу...

„Перебендя"

І саму молитву — прохання в „Гамалії":

.....О, милий Боже України,
Не дай пропасти на чужині
В неволі вольним козакам!...

Після закінчення Академії малярства, одержавши звання „некласного художника", Шевченко виїхав в Україну, щоб там жити і працювати, що було його задушевним бажанням. У Києві він установив зв'язки з Археологічною комісією і вже в листопаді як співробітник тієї Комісії подорожував по Україні, збираючи історичні й етнографічні матеріяли і змальовуючи старинні церкви і пам'ятники. Під час мандрівки він пильно спостерігав життя українських селян і панів, що дало йому тематику для збірки „Три літа", в якій змалював трагедію України з такою силою, що за словами П. Куліша „Високо над нами підняв Шевченко поетичне світло своє — і стало видно по всій Україні, куди з нас кожен мусить простувати".

Тоді під впливом Шевченка студіювання Св. Письма серед членів Кирило-Методіївського Братства було спонтанне. За твердженнями Куліша — це була молодь „високої духової чистоти", серед якої „апостольство любови ближнього доходило до ентузіязму". Братчики послуговувались цитатами із Св. Письма, так як ми послуговуємось цитатами поезії Шевченка. Навіть на печатці,забраній в Костомарова,був напис з Іоана, з якого поет часто черпав епіграфи. В Христовій науці бачив поет і бачили Братчики найбільшу можливість на моральне відродження не лише українців, але цілого слов'янського світу та снували мрії про незалежність України і демократичну федерацію слов'ян.

Після арештування і заслання поета Біблія стала його єдиною потіхою, про це Шевченко пише кількакратно до своїх друзів, особливо до княгині Варвари Репніної: „Одинока розрада моя тепер — це Євангелія. Я читаю її без вивчення щодня і щогодини". А в іншому листі, 1848 рік, пише:

> 28 лютого. Вчора просидів до ранку й не міг думок зібрати, щоб лист скінчити. Опанувало мене якесь чуття недовідоме („прийдіте всі труждающіїся і обремененні, і аз упокою ви"). Перед благовістом до утрені згадав я слова Розпятого за нас і неначе ожив: пішов до утрені й молився так радісно, чисто, як може ніколи досі. Я тепер говію й сьогодні причащався Св. Тайн. Хотів би, щоб усе життя моє було таке чисте й прекрасне, як сей день! Якщо маєте перше або друге видання книги Томи Кемпійського „Про наслідування Христа,"Сперанського переклад, го пришліть Бога ради.

(Лист, том X, стор. 48)

29-го лютого дописує:

> Лякає мене моя теперішня хворість: скорбут, а в степу вона, кажуть, страх, як лютує. Але замінімо зневіру надією й молитвою! Дивно! Колись дивився я на природу живу й неживу, як на найдосконалішу картину, а тепер неначе очі змінилися: ні ліній, ні барв, нічого не бачу. Невже це почуття краси втрачене навіки? А я так його цінував, так леліяв! Ні...я, мабуть тяжко згрішив перед Богом, коли так страшно караюсь!

(Листи, том X, стор. 49)

Два роки пізніше звірюється Шевченко княгині Репніній, що він плянує змалювати картину розп'ятого Христа й написати твір про страждання Богоматері під хрестом:

> Новий Завіт я читаю з благоговійним трепетом. Через оце читання зродилась у мене думка описати серце матері за життям Пречистої Діви, Матері Спасителя. І друга: намалювати картину розпятого Її Сина. Молю Господа, щоб хоч колинебудь втілилися в образах мої мрії.

У 1850 році на військовому суді Шевченко так відповів на перше питання про ім'я, прізвище, професію і релігію:

> Отвіт на п. 1-ий. Зовут меня Тарас Григорьев Шевченко. Бывшій кріпостной крестьянин, а потом Императорской Академіи художеств художник. Отроду мні 40 літ. Исповіданія православного, на исповіди и у святого причастія бывал ежегодно.

(Документи, том V, стор. 182).

Наведені вище цитати виразно показують Шевченка як віруючого і практикуючого християнина. Його глибоку віру, яку поет виніс із рідного села,не змогли зломати ніякі поневіряння, як це відмічує Шевченко в своєму щоденнику напередодні виїзду з Новопетровського Форту:

12 червня 1857 р.

> Досвід, кажуть, це найкращий наш учитель. Мені здається, що я точнісінько той самий, що був і десять літ тому. В моєму внутрішньому образі не змінилася ані одна риса. Чи добре це? Добре. Принаймі мені так здається. І я з глибини душі дякую Всемогутньому Сотворителеві, що він не допустив жадному досвідові торкнутися своїми залізними кігтями моїх переконань, моїх дитино-світлих вірувань.

(„Журнал" стор. 24-25)

(Продовження буде)

Відбудеться зустріч з конґресменом Догерті

Ім'я філядельфійського конґресмена Чарлза Догерті добре відоме українській громаді зі сторінок нашої преси. В останніх бо роках конґресмен Догерті зробив більше для нас, ніж який-небудь інший американський політик.

Варто згадати, що Комітет для справ балтійських країн і України, що його очолює конґресмен Догерті, републіканець, і конґресмен Коннелі, демократ, нараховує сьогодні вже 100 конґресменів. У цьому комітеті Догерті є рушійною силою; у минулому році він кількакратно ініціював у Конґресі акції в обороні українських дисидентів.

Варто пригадати теж, що у листопаді минулого року конґресмен Догерті не пожалів труду і взяв участь в українській демонстрації перед совєтською амбасадою у Вашинґтоні та старався, — хоч і безуспішно, — увійти до амбасади, щоб скласти там протест у справі переслідувань в Україні.

Тепер прийшла нагода для нас зробити щось для конґресмена Догерті. У листопаді ц.р. Догерті буде змагатися за перевибір. З ініціятиви організацій нашого молодшого покоління постав у Філядельфії комітет „Українці за конґресменом Догерті". Цей комітет влаштовує у неділю, 21-го березня, у приміщеннях Українського Культурно-Освітнього Центру т. зв. бенефіс для збірки фондів на потреби передвиборчої кампанії Догерті і для зустрічі нашого громадянства з ним.

Початок імпрези — год. 6:30 увечері, вступ 25 дол. від особи. Після офіційної частини — розмови при перекусці.

Ця зустріч із Догерті буде водночас зустріччю старшого громадянства із нашими молодими політичними активістами.

Поможім нашій молоді здобувати приятелів для української справи в американському політичному світі. Прибудьмо якнайчисленніше на зустріч із конґресменом Догерті і покажім, що за організаціями нашої політичної молоді стоїть чисельна, активна, сильна українська громада.

Цей труд і цей випадок є конечні, щоб підтримати приятеля українців Догерті і, ще більше, щоб підтримати нашу молодь у її невтомних і подивугідних зусиллях поставити українців на політичну мапу Америки.

Зголошення до участи у зустрічі із конґресменом Догерті приймають: Ірина Скульська (тел: 969-6313), Ніля Павлюк (265-6047), Галя Козак Левицька (763-3440), Христя Шуст (927-2795).

Я.Татомир

НАУКОВА ШЕВЧЕНКОЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк, Н.Й. — Комісія Шевченкознавства Української Вільної Академії Наук, Наукового Товариства ім. Шевченка і Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті влаштовують наукову Шевченкознавчу конференцію. У програмі: відкриття — Юрій Шевельов, президент УВАН; вступне слово — Григорій Грабович, голова комісії; доповіді: „До питання звукосимболізму в поезії Шевченка" — Ася Гумецька, Мишиґенський університет"; „Зміст Шевченкового вислову.., А до того — я не знаю Бога" — Леонід Рудницький, ЛяСалл коледж; „Проблема батька в поезії Шевченка" — Богдан Рубчак, Іллинойський університет; „Роля церковно-слов'янської мови в Шевченка" — Богдан Струмінський, УНІГУ; „Міленаризм Шевченка" — Г. Грабович, Гарвардський університет; закриття — Ярослав Падох, голова НТШ. Після програми — товариська гутірка при перекусці. Конференція відбудеться в суботу, 3-го квітня ц.р., початок о год. 3-ій по полудні в Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню).

Автори нововиданих праць і видавництва книжок, якщо бажають мати в щоденнику поміщені безкоштовно вістки про їхні видання, а пізніше — рецензії на ці твори, повинні надсилати редакції „Свободи" по два рецензійні примірники таких новодруків. — Ред.

ПОЯВИЛИСЯ НОВІ...

(Продовження зі стор. 1)

відань, які не опубліковані.

Василь Луцьків відомий з процесу юристів в 1961 році. Він був засуджений разом з Лук'яненком, Кандибою та іншими, хоч на процесі давав свідчення проти них. Під час відбування свого 10-річного терміну в таборах суворого режиму він написав багато заяв, в яких відкликав свої свідчення на процесі, результатом чого було приміщення його в психіятричне відділення Мордовської табірної лікарні в Барашево, де він перебував до кінця строку.

Після звільнення жив у Полтаві, де його в 1976 році заарештували вдруге за розповсюджування листівок. Психіятрична експертиза визнала його неосудним і його примістили на примусове лікування в Дніпропетровську спеціяльну психіятричну лікарню, звідки в 1979 році його перенесли до Полтавської обласної психіятричної лікарні. Восени 1981 року адміністрація лікарні заявила, що для звільнення Луцькова немає ніяких перешкод. Родичі Луцькова в Тернополі оформили відповідні документи про опікунство, проте його замість звільнити перевели до Тернопільської психіятричної лікарні.

„Вести из СССР" повідомлють також про т. зв. справу ігумена Амбросія і пов'язані з цим репресії.

Ігумен Амбросій (колишній шахтар Олександер Ігнатович Юрасов, 1937 року народження) закінчив Московську духовну академію і відправляв у Троїцько-Сергіївській лаврі, сповідав прочан. За „надмірну ретельність" під тиском світської влади його усунули з манастиря (він тоді ходив на милицях, бо страждав від поліартриту). У 1976 році його вислали до Почаївської лаври, де він скоро здобув собі популярність і привернув до себе увагу КҐБ. Проти нього почалися різні репресії, і в березні 1981 року настоятель манастиря архимандрит Іаков (Панчук) вигнав його з Лаври. А коли один з послушників передав настоятелеві книжки Амбросія (в тому числі друковані на Заході і розмножені на копіювальній машині), цей останній передав книжки до Тернопільської обласної прокуратури. Проти о. Амбросія відкрили кримінальну справу і за ним почали розшуки. В його справі відбуваються обшуки в Грузії, в Одесі, а останнім часом в Києві з метою „розшукати релігійну літературу антирадянського змісту"; допитують монахів Почаївської лаври.

Отець Петро Здрилюк. 13 серпня 1981 року в цього київського священика перевели обшук в справі Амбросія. Вилучено 57 книг, здебільшого релігійну літературу, в тому числі Біблію і Новий Завіт. Отця Здрилюка викликали кілька разів на допит. Про о. Амбросія він нічого не знає; його також допитують, звідки він дістав сконфісковані у нього книжки. 15 січня 1982 року о. Здрилюка викликали до уповноваженого м. Києва в справах релігії М.Т.Донченка, який вимагав, щоб о. Здрилюк „покаявся" і дав іменний список осіб, від яких він отримав сконфісковані книжки. Коли о. Здрилюк відмовився, Донченко заявив, що його виключають з реєстру і позбавляють права відправляти. Він також домігся від церковної двадцятки Вознесенського собору, в якому відправляв о. Здрилюк, щоб вони скасували з ним договір.

Отець Петро Васильович Здрилюк, 1948 року народження, за фахом інженер-радіотехнік, був висвячений в 1978 році Київським митрополитом Філаретом.

ДЕПАРТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я І ГРОМАДСЬКОЇ обслуги зарядив стислу контролю тих осіб, які отримують допомогу з уряду соціяльної допомоги. Згідно з ранішою постановою згаданий Департамент строго перевірятиме при допомозі компюторів й інших електронічних апаратів всякі надуживання і притягатиме до судової відповідальности всіх осіб, яким буде доказано спроневірення грошей з Медікер, Медікейд, велферу та інших програм. Перевірка тільки у двох стейтах виказала, що з програми Медікейд було виплачено поза норму і тим самим незаконно 757,000 долярів гонорарів для лікарів і понад 600,000 дол. для багатодітних родин, хоч контроля виказала, що родини, які таку допомогу отримували, зовсім не мали дітей, або з огляду на їх фінансовий стан, не заслуговували на таку допомогу.

КОНЦЕРТИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ СУМ-А „УКРАЇНА"

Чикаґо, Ілл. — Відомий танцювальний ансамбль Спілки Української Молоді Америки, Осередок ім. Павлушкова, хореограф Євген Літвінов, дасть концерти у п'ятьох містах Канади і ЗСА, а саме: Чикаґо, в суботу, 20-го березня, о год. 7-ій вечора, в Клемент гайскул; Віндзорі (Канада) в суботу, 27-го березня; Торонто (Канада) в неділю, 28-го березня; Філядельфії, Па, в суботу 1-го травня о год. 6-ій вечора в приміщенні Нортіст гайскул, Котман авеню і Алґон вулиця; в Ню Йорку в неділю, 2-го травня, о год. 4-ій по полудні, в залі Фешен інституту при 225 Захід 24-та вулиця.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ЗАЯВИВ кореспондентам, що молодий нікараґуанець, який спершу твердив, що він був висланий урядовими чинниками Нікараґуа до Ель Сальвадору для боротьби з „американським імперіялізмом", а потім на пресовій конференції заперечив своє раніше твердження, може бути провокатором і „брехуном", а ціла справа з його схопленням могла бути заздалегідь запляноване марксистами, чи їхніми кубинськими протекторами для компромітації американського Уряду. Президент нарікав також на засоби масової інформації, які дуже часто зле інтерпретують такі справи і видумують такі історії, які не мали місця ані в потягненнях Уряду, ані в переговорах з представниками країн Середньої Америки. Кореспонденти зачасто, на думку президента Реґена, покликаються на безіменних „офіційних речників" Адміністрації. „Хто вони такі, — запитував Президент, — я з таким не зустрічався в Білому Домі". Як відомо, 19-річний нікараґуанець Орляндо Хозе Тарденсіляс був захоплений в Ель Сальвадорі і привезений до Вашінґтону з метою підтвердження раніших здогадів Адміністрації, що там по стороні марксистів змагаються з урядовими військами також партизани закордонних країн, зокрема Нікараґуа і Куби.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ МЕХІКО ХОРҐЕ Кастанєда відбув знову півторагодинну конференцію з державним секретарем Александром Гейґом і після того передав інформації пресовим репортерам. Він сказав, що американсько-мехіканський діялог у справі політичної полагоди конфлікту в Середній Америці триває далі. Конфлікт цей спричинений підривними акціями Совєтського Союзу і його сателітів на чолі з Кубою в різних країнах Середньої Америки, а під сучасну пору — головно в Сальвадорі. Розмови тривають, але спільного ґрунту ще не знайдено, — заявив міністер Кастанєда.

Дискусія на тему українсько—жидівських відносин

В неділю, 7-го лютого ц.р., члени й прихильники філядельфійського Відділу „Зарева" зібрались у хаті друзів для дискусії на тему: „Як минуле впливає на українсько- жидівські відносини і перспективи на майбутнє". Запрошені прелеґенти, д-р Геррієт Фрайденрайх із Темпл університету та д-р Тарас Гунчак із Ратґерського університету дуже цікаво подали матеріял для дискусії.

Д-р Фрайденрайх і д-р Гунчак погодились, що тертя поміж українцями й жидами виникали через різниці в економічному і соціяльному бутті цих двох груп. Хоч українці й жиди жили на тій самій землі, політичні інтереси в них були вбільшості інші. Українці стреміли до самостійности, а жиди політичних змін не хотіли, бо боялися, що потерплять від них.

Значно відрізнялись д-р Фрайденрайх і д-р Гунчак у своїх інтерпретаціях специфічних історичних подій. Цікаво було почути два такі різні погляди про Хмельницького, гайдамаків, Симона Петлюру та про визвольний рух.

Д-р Фрайденрайх і д-р Гунчак погодились, що досі багато подій замало досліджувалось, а вищезгадані події вимагають особливо точного і об'єктивного досліду.

На кінець д-р Фрайденрайх сказала, що хоч тепер українці й жиди мають деякі спільні зацікавлення, як, наприклад, дисидентський рух в СССР, відносини поміж цими двома націями набагато не покращали, і, на думку д-р Фрайденрайх, виглядів на поліпшення немає.

Христина Плюта

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н.Й. — Громадська Рада, Товариство „Розвага" і Відділ Союзу Українок Америки влаштовують тут в суботу, 20-го березня ц.р., о год. 4-ій по полудні, у великій залі „Верховина" у Ґлен Спей — Шевченківський концерт. У програмі: святочне слово — Ярослав Гадуняк; інсценізація поеми „Великий льох" у виконанні: Галини Борівець Ярослави Гунчак і Зенона Голубця; деклямації — Христя Саляк і Ляля Кекіш; виступ бандуристів з Нюарку під мистецьким керівництвом Володимира Юркевича. На чергову суботу, 27-го березня, о год. 7-ій вечора, в залі церкви св. Володимира архітект Аполінарій Осадца виголосить доповідь на тему: „Шевченко — маляр", ілюстровану прозірками ґрафічних і малярських творів Шевченка.

Пам'яті Миколи Бігуна

Людське життя коротке. Зокрема коротке воно для того, хто не має часу думати про те, як скоро втікають роки. Все зайнятий, все снує нові пляни, нові ідеї, сподівання, для яких посвячує всі години й хвилини свого життя. Серед безупинної праці проходять роки, минає молодість, літа гнуть спину і зморене трудами життя несподівано приходить до кінця. Людина ще не нажилась, не закінчила своїх плянів, покидає цей світ, вічно неупорядкований, не до всіх приязний і не для всіх привітний..

До таких невпинних, безастережено відданих своїм ідеям трудовиків належав св.в. дир. Микола Бігун. Від наймолодших років думки його були зайняті творчою працею для України, яку любив понад усе. В гімназії, в Українській Галицькій Армії, в рядах якої перейшов визвольні змагання, в організаціях УВО і ОУН, в тюрмах, в Березі і на еміґрації всюди був він перший, не шкодуючи ні трудів, ні здоров'я. Я певний, що друзі-приятелі й співпрацівники Покійного в свій час видадуть книжку про труди й заслуги його для української визвольної справи. Я подаю лише спомин про цього заслуженого і примірного громадянина й щирого приятеля. Знав я св.п. Миколу ще на рідних землях, знав його в Клівленді, де він працював у різних організаціях. Однак добре пізнав його, як щирого приятеля в Керґонксоні, на українській оселі „Золота Осінь". Всього рік прожив він між нами тут, в оселі, але за цей час придбав собі пошану всієї громади.

Він лелів багато плянів і приготовлявся до піднесення культурного життя не тільки в оселі, але також серед української громади в Керґонксоні. Бібліотека, реферати й читальня-клюб були його мрією. Та все це перекреслила невблагана смерть. Залишились незакінченими його спомини, які він писав. Є, однак, надія, що його сини відповідно опрацюють і закінчать їх. Видруковані спогади св. п. Миколи Бігуна будуть цінними виховними вказівками для молоді, як треба любити Україну й боротися за її волю.

Добігає четверта річниця його смерти, а здається мені, що лише кілька днів тому оповідав мені св.п. Микола про свої пляни, як оздоровити життя в українській громаді, полагодити і узгіднити партійні непорозуміння, які так тяжко шкодять загальній українській справі. Вірив в добрі інтенції поодиноких наших політиків. Не дожив Покійний до XIII Конґресу, який, одначе перекреслив всі його сподівання...

Р.Чучкевич

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР ПЛАСТУ

Ню Йорк, Н. Й. — „Ті, що греблі рвуть" — 2-ий Курень УПС і 4-ий Курінь УСП, влаштовують в п'ятницю, 2-го квітня ц.р., від 6-9-ої години вечора, в суботу, 3-го квітня, від 10-3-ої години по полудні, і неділю, 4-го квітня, від 10-2-ої по полудні; в Пластовому Домі при 144 Друга авеню — Великодній базар — печиво на замовлення. На базарі можна буде придбати: печиво (великоднє й інше), писанки, вишивки, іграшки тощо. Печиво слід замовляти телефонічно не пізніше, як до 28-го березня ц.р. (вечором від год. 7-9) у Галини Гірняк (212) 291-7129, або Ольги Качмарської (212) 626-2481.